

U příležitosti českého předsednictví Radě EU bychom Vám rádi v této brožuře představili krátký statistický pohled na život Evropanů.

Oblast mezinárodního srovnání statistických dat má v České republice dlouholetou tradici datující se od počátku 20. století. Zajišťování informací pro mezinárodní organizace a spolupráce s nimi, zejména pak při sjednocování mezinárodních metodických doporučení, byly později zakotveny v Zákoně o státní statistické službě. Tím byl zajištěn poměrně široký okruh mezinárodně srovnatelných dat a vytvořeny předpoklady pro provádění mezinárodních srovnání a statistických analýz. Kolektivní práce tohoto charakteru se v mezinárodních organizacích začaly rozvíjet zejména počátkem šedesátých let.

Kromě spolupráce s ostatními národními statistickými úřady, v první řadě s národními statistickými úřady zemí v rámci Evropského statistického systému, hraje v Českém statistickém úřadě (ČSÚ) spolupráce s mezinárodními organizacemi, a v posledních letech především s Eurostatem, vysoce důležitou roli. Spoluprací české statistiky se zahraničím jsou získávány cenné zahraniční statistické prameny a přístupy do statistických databází, které byly mimo jiné zdrojem údajů i pro tuto publikaci.

V době Evropy bez hranic (při uplatňování čtyř základních svobod EU – volného pohybu zboží; volného pohybu osob (a občanství), včetně volného pohybu pracovních sil a svobody pobytu; volného pohybu služeb a volného pohybu kapitálu) nabývá mezinárodní srovnání stále většího významu. Od přistoupení České republiky k Evropské unii v roce 2004 byl zaznamenán významný pokrok. Dnes je Česká republika plnohodnotným členem Evropských společenství.

Cílem této publikace je seznámit širokou evropskou veřejnost se současným stavem a pozicí nejen České republiky, ale také dalších členských států a v neposlední řadě také EU jako celku. Prezentovaná data porovnávají současnou situaci s vývojem v průběhu posledních let.

S ohledem na limitovaný rozsah publikace byly vybrány následující tématické okruhy: obyvatelstvo; práce, sociální statistiky; školství, kultura, zdravotnictví; makroekonomika; zemědělství, lesnictví, životní prostředí; průmysl, energetika, stavebnictví a vybrané služby.

Evropská unie je společenství značně nesourodých států. Liší se rozlohou (od nejmenší Malty s 0,3 tis. km² po největší Francii s 632,8 tis. km²), počtem obyvatel (nejméně Malta s 0,41 mil. obyvatel, nejvíce Německo s 82,38 mil. obyvateli), hustotou osídlení (Finsko má pouze 17,3 obyvatele na km², kdežto Malta neuvěřitelných, ale pochopitelných 1 287,8 obyvatele na km²), sociální, ekonomickou situací atd...

Počet obyvatel Evropské unie roste, ne však ve všech členských státech. S výjimkou České republiky, kde se počet obyvatel již začal zvyšovat, bojují s úbytkem obyvatel všechny nově přistoupivší země. Ve všech zemích se zvyšuje kvalita života lidí. Všimněme si úžasného pokroku v Lotyšsku a Estonsku.

Tyto země dokázaly snížit kojeneckou úmrtnost z 18,8 ‰ v roce 1995 na 7,6 ‰ v roce 2006 (Lotyšsko) a ze 14,9 ‰ v roce 1995 na 4,4 ‰ v roce 2006 (Estonsko). I v ostatních zemích kojenecká úmrtnost klesá - v mnoha zemích i o více než polovinu během posledních 10 let. Roste naděje dožití, a to ve všech zemích EU. Míra nezaměstnanosti klesla v roce 2007 (oproti roku 2006) ve většině členských států, klesá i míra dlouhodobé nezaměstnanosti. Z dlouhodobého hlediska roste v ekonomice význam terciární sféry (sektoru služeb) jak na úkor zemědělství, tak především průmyslu, což je známka rozvíjející se postindustriální společnosti. K podobným závěrům rovněž dojdeme, srovnáme-li vývoj hrubé přidané hodnoty jednotlivých sektorů. Produktivita práce za celou EU 27 sice spíše stagnuje, avšak v některých nově přistoupišších zemích roste obdivuhodným tempem (např. na Slovensku, v Litvě a Lotyšsku), což vypovídá o probíhající restrukturalizaci daných ekonomik. V některých ukazatelích jsou však státy původní EU 15 o hodně napřed. Zatímco například investice do vzdělávání v Dánsku přesahují 8 % HDP, v Rumunsku nedosahují ani 4 % HDP. Roční míra růstu HDP za celou EU 27 v roce 2007 dosáhla pouhých 2,9 %. Přestože některé země rostly vysokým tempem, dokonce i o více než 10 % (např. Slovensko a Lotyšsko), Maďarsko vykázalo růst pouze 1,3 % a Itálie 1,5 %, což se dá nazvat stagnací. Životní úroveň obyvatel měřená HDP na osobu v PPS se vyrovnává v rámci celé EU velmi pomalu. Dosavadní vývoj na trhu práce ukazuje, že zřejmě nebude možné dosáhnout cíle stanoveného Lisabonskou smlouvou, a to zvýšit zaměstnanost až na 70 % do roku 2010.

Doufáme, že Vám tato publikace poslouží jako zajímavý a užitečný průvodce životem Evropské unie.

Jan Fischer

Předseda Českého statistického úřadu